

Identificatie van asielzoekers:

praktijk en uitdagingen in België

Focus-studie van het Belgisch Nationaal Contactpunt van het Europees Migratienetwerk (EMN)

September 2012

Het Europees Migratienetwerk is opgericht om actuele, objectieve, betrouwbare en vergelijkbare informatie over asiel en migratie aan de Europese instellingen, nationale overheden en aan andere belanghebbenden te verschaffen.

Het Belgisch Nationaal Contactpunt is samengesteld uit experts van de Dienst Vreemdelingenzaken, het Migratieobservatorium van het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding en het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen.

Voor meer informatie over het Belgisch Nationaal Contactpunt van het Europees Migratienetwerk en zijn activiteiten kunt u terecht op:

www.emnbelgium.be

Contact opnemen met het Belgische Contactpunt kan via volgende personen:

Benedikt.Vulsteke@ibz.fgov.be ;	Tel. +32 (0)2/ 793 92 30
Alexandra.Laine@ibz.fgov.be ;	Tel. +32 (0)2/ 793 92 32
Peter.Vancostenoble@ibz.fgov.be ;	Tel. +32 (0)2/ 205 56 97
Ina.Vandenberghe@ibz.fgov.be ;	Tel. +32 (0)2/ 793 92 31

of via gewone post op volgend adres:

EMN Belgisch Nationaal Contactpunt
Dienst Vreemdelingenzaken, WTC II 24ste verdieping,
Antwerpsesteenweg 59B
1000 Brussel

Het Europees Migratie Netwerk (EMN) wordt gecoördineerd door de Europese Commissie en heeft Nationale Contactpunten (EMN NCPs) in elke lidstaat van de EU en in Noorwegen.

EMN FOCUS-STUDIE 2012

Identificatie van asielzoekers: Praktijk en Uitdagingen

Bijdrage van het Belgisch Contactpunt

Disclaimer: Onderstaande antwoorden waren in oorsprong bedoeld voor het vervolledigen van het syntheserapport van voormelde EMN focus-studie. De EMN NCP's die eraan hebben meegewerkt, hebben informatie bezorgd die voor zover bekend, binnen de context en limieten van deze studie, actueel, objectief en betrouwbaar is. De informatie stemt niet noodzakelijkerwijze volledig overeen met het officiële standpunt van de betrokken lidstaten.

Executive Summary

Overzicht van de nationale bijdrage – met een overzicht van de verschillende delen van de studie, met focus op elementen die van belang zijn voor (nationale) beleidsmakers.

In de **eerste sectie** van dit rapport worden de **omvang en uitdagingen van de identificatieproblematiek** van asielzoekers en afgewezen asielzoekers in België geschetst, alsook het **regelgevend en institutionele kader**.

Voor wat betreft de mate waarin er identiteitsdocumenten beschikbaar zijn voor de identificatie is er weinig statistische informatie beschikbaar. Dit is zowel het geval wat betreft de asielprocedure als voor wat betreft de terugkeer van afgewezen asielzoekers.

Uit dit onderzoek blijkt wel dat veel asielzoekers in België hun originele reis- en identiteitsdocumenten niet voorleggen; dit met uitzondering voor asielzoekers uit de Balkanlanden. Het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen (CGVS), die de centrale asielinstantie in België is, zal tijdens het interview met de asielzoeker zicht proberen te krijgen op het asielrelaas en de identiteitsgegevens van de asielzoeker.

Bij de identificatie met het oog op gedwongen terugkeer werkt de afgewezen asielzoeker dikwijls niet goed mee. Dit vertaalt zich in het verbergen of vernietigen van documenten, het afleggen van valse verklaringen en het gebruik van meerdere identiteiten. Voor een aantal Afrikaanse en Aziatische landen verloopt de samenwerking met de diplomatieke vertegenwoordiging van het land van herkomst moeizaam voor wat betreft de identificatie en het afleveren van laissez-passers. Dit probleem stelt zich het meest nadrukkelijk voor afgewezen asielzoekers die zich in de gevangenis bevinden. Daarnaast zijn er nog verschillende technische en praktische obstakels, zoals bijvoorbeeld de afwezigheid van betrouwbare nationale bevolkingsregisters en het gebrek aan gedigitaliseerde databanken met vingerafdrukken in de landen van herkomst. Daarenboven vergt de identificatie, vasthouding en gedwongen verwijdering van afgewezen asielzoekers en andere vreemdelingen in onregelmatig verblijf veel middelen van de Belgische overheid en is dit soms een delicate aangelegenheid.

De vreemdelingenwet definieert een geïdentificeerde vreemdeling, bepaalt de modaliteiten voor de afname van vingerafdrukken en beschrijft de termijn van vasthouding van vreemdelingen in onwettig verblijf en de termijn waarbinnen de identificatie dient te worden opgestart.

In België gebeurt de registratie van de asielaanvraag en de afname van vingerafdrukken door de Dienst Vreemdelingenzaken (directie asiel). De beoordeling van de asielaanvraag en het onderzoek van alle

elementen, waaronder de identiteit, gebeurt door het CGVS. De identificatie in het kader van de terugkeer van afgewezen asielzoekers gebeurt door de Dienst Vreemdelingenzaken, meer bepaald de identificatiebureaus¹, eventueel in overleg met de recent opgerichte dienst SEFOR.² De authenticatie van identiteitsdocumenten gebeurt in principe door gespecialiseerde diensten van de federale politie.³

De *tweede sectie* van dit rapport beschrijft de *identificatietechnieken* die worden gebruikt in België. In de asielpcedure neemt het interview van de asielzoeker door het CGVS een centrale plaats in bij de beoordeling van het asielrelaas en de vaststelling van de identiteitsgegevens. Andere identificatietechnieken worden door het CGVS relatief weinig toegepast. Er is tijdens dit interview in het bijzonder aandacht voor de identiteitsaspecten nationaliteit en regio van herkomst. Voor wat betreft de terugkeer van afgewezen asielzoekers zijn de meest voorkomende identificatietechnieken de afname en controle van vingerafdrukken, de analyse van de elementen in het administratieve dossier (waaronder het asioldossier) en het afnemen van een interview (door DVZ en/of door ambassadepersoneel van het land van herkomst).

Het *derde deel* van dit rapport beschrijft de *impact van het identificatieproces op de beslissing* van de asielaanvraag en op de terugkeer van de afgewezen asielzoeker. Het gebrek aan identiteitsdocumenten impliceert niet noodzakelijk een afwijzing van de asielaanvraag. De asielzoeker dient in principe wel de documenten waarover hij beschikt voor te leggen en overtuigende verklaringen af te leggen indien dit niet mogelijk is. Dit blijkt in de praktijk echter niet steeds afdwingbaar. De meeste gevallen van identiteitsfraude in asioldossiers hebben betrekking op nationaliteits- of herkomstfraude. In dit geval zal een beschermingsstatus meestal niet kunnen worden toegekend omdat de nood aan bescherming niet correct kan worden beoordeeld. Voor wat betreft de terugkeer is het evident dat wanneer een persoon niet kan worden geïdentificeerd, en zeker wanneer zijn nationaliteit niet met zekerheid kan worden vastgesteld, hij niet zal kunnen worden teruggeleid. In de meeste gevallen zullen de landen van herkomst zicht wensen te hebben op de nationaliteit, naam en geboortedatum alvorens ze bereid zijn tot het afleveren van een laissez-passier.

Het *laatste deel* van deze focusstudie beschrijft de *conclusies* en doet een aantal concrete *aanbevelingen* die nuttig kunnen zijn voor beleidsmakers. Hierbij wordt er onder meer gewezen op het belang van een verdere optimalisatie van samenwerking tussen de verschillende instanties die betrokken zijn bij de uitvoering van het asiel- en terugkeerbeleid; alsook op een eventuele koppeling van het asioldossier met andere verblijfsprocedures.

---

¹ De cel identificatie (CID) en de cel identificatie van opgesloten in de gevangenis (DID).

² “Sensitization, Follow-up and Return”

³ Centrale Dienst voor de Bestrijding van Valsheden (CDBV) en dienst Valse en Vervalste Reisdocumenten (VVR) van de federale politie in Brussel-Nationaal luchthaven.

Deel 1

Het nationale kader

1.1 De uitdagingen en omvang van de problematiek

Wordt de identiteitsbepaling bij gebrek aan betrouwbare documenten als een probleem beschouwd voor wat betreft:

a) De procedure voor het toekennen tot internationale bescherming?

b) De procedure voor gedwongen terugkeer bij afgewezen asielzoekers?

Zo ja, gelieve kort aan te geven voor beide procedures wat de voornaamste moeilijkheden en uitdagingen zijn voor uw lidstaat.

a) Identificatieproblematiek in het kader van de asielprocedure

Het voornaamste probleem is dat er in de meeste asioldossiers geen betrouwbare originele identiteits- of reisdocumenten worden voorgelegd. De asielzoeker is er volgens de Belgische regelgeving nochtans toe verplicht om alle identiteitsstukken waarover hij beschikt in het kader van de asielprocedure voor te leggen.⁴ De asielzoeker wordt hier ook op gewezen tijdens de asielprocedure en in de informatiebrochures. Deze problematiek waarbij de officiële identiteitsstukken niet worden voorgelegd stelt zich evenwel meer uitgesproken voor bepaalde herkomstlanden (zie verder).

Uit een vragenlijst die werd voorgelegd aan de diensthoofden van de verschillende geografische secties van de centrale asielinstantie in België, het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen (CGVS), kan echter niet worden afgeleid dat de meeste asielzoekers werkelijk in de onmogelijkheid zouden zijn om hun officiële identiteits- of reisdocumenten voor te leggen. Een aantal specifieke herkomstlanden buiten beschouwing gelaten, zoals bijvoorbeeld Somalië, gaven de bevraagde diensthoofden de volgende redenen aan als voornaamste verklaringen waarom er door asielzoekers vaak geen originele identiteits- of reisdocumenten worden voorgelegd:

1. Op aanraden of aandringen van derden (familie, kennissen, smokkelaar, ..).
2. Om zich voor te kunnen doen als iemand uit een andere regio van herkomst waarbij men meent dat er een hogere kans is op een beschermingsstatus.
3. Om de gedwongen terugkeer bij een eventuele weigeringsbeslissing te verhinderen.

Doordat er weinig betrouwbare officiële identiteits- of reisdocumenten worden neergelegd in het kader van de asielprocedure dient het CGVS tijdens het gehoor veel tijd te investeren in het nagaan van identiteitsgegevens (voornamelijk met betrekking tot herkomst). Door middel van specifieke interviewtechnieken en COI-research poogt het CGVS de verklaringen van de asielzoekers te beoordelen. Eén van de voornaamste problemen is echter dat de asielinstantie over weinig mechanismen beschikt om de asielzoeker als het ware te dwingen zijn documenten voor te leggen, temeer daar een gebrek aan betrouwbare identiteitsdocumenten niet noodzakelijk een beletsel blijkt te zijn voor de toekenning van een beschermingsstatus.

Verder is het ook zo dat het CGVS in veel gevallen zich enkel op het interview zal kunnen baseren om de identiteitsgegevens van de betrokkene vast te stellen of te verifiëren en zal men over weinig andere identificatietechnieken beschikken. Er worden in het kader van de asielprocedure weliswaar systematisch vingerafdrukken afgenomen van asielzoekers, maar dit is eerder in het kader van het bepalen welke lidstaat verantwoordelijk is voor de behandeling van de asielaanvraag (zie verder). Het

⁴ artikel 9 en artikel 22 van het Koninklijk besluit (KB) die de werking en rechtspleging van het CGVS regelt.

is evident dat men in het kader van de asielprocedure de autoriteiten van het land van herkomst niet zal kunnen contacteren om identiteitsgegevens of vingerafdrukken te vergelijken. Andere identificatietechnieken, zoals taalanalyse of fotovergelijking, zijn slechts in een beperkt aantal zaken nuttig, bevatten geen informatie over alle identiteitsgegevens en kunnen zelden uitsluitsel bieden. Deze technieken worden dan ook zelden toegepast. Voor andere identificatietechnieken zoals DNA-analyse of Iris-scans bestaat momenteel geen technisch en regelgevend kader. Het is bovendien zo dat, voor zover al documenten worden voorgelegd, het niet haalbaar noch mogelijk is om de echtheid van elk identiteitsdocument systematisch te laten verifiëren (zie verder).

b) Identificatieproblematiek in het kader van gedwongen terugkeer van afgewezen asielzoekers:

Vooraf:

Men dient er op te wijzen dat in België slechts een klein aandeel van de afgewezen asielzoekers wordt opgepakt met het oog op gedwongen verwijdering. Een aantal van de afgewezen asielzoekers kan zijn legaal verblijf na de asielprocedure verlengen door het opstarten van andere verblijfsprocedures of door het indienen van een nieuwe asielaanvraag. Anderen zullen het bevel om het grondgebied te verlaten na de beroepsprocedure niet opvolgen en illegaal verblijven in België, zonder dat ze worden opgepakt met het oog op terugkeer. Voor een aantal herkomstlanden zal men in bepaalde gevallen zelfs niet overgaan tot de vasthouding van een aangehouden persoon in illegaal verblijf omdat er toch geen mogelijkheid is tot effectieve terugleiding. Nog een ander deel van de afgewezen asielzoekers zal effectief het Belgisch grondgebied verlaten, hierbij al dan niet terugkerend naar hun land van herkomst. Het is echter bijzonder moeilijk om in te schatten wat de omvang van elke categorie is, waardoor het eveneens niet evident is om de identificatieproblematiek van alle afgewezen asielzoekers in kaart te brengen.⁵

De voornaamste reden waarom het regelmatig niet lukt om afgewezen asielzoekers (en andere personen in onregelmatig verblijf) gedwongen terug te leiden naar hun land van herkomst ligt vooreerst in de gebrekkige medewerking van de personen zelf bij de identificatie. Deze gebrekkige medewerking vertaalt zich in het achterhouden of de vernietiging van identiteitsdocumenten, het gebruik van vervalste identiteitsdocumenten of het afleggen van leugenachtige verklaringen omtrent de identiteit of nationaliteit, alsook het gebruik van meerdere identiteiten. Daarnaast werken een aantal landen van herkomst niet goed mee bij de identificatieprocedure en/of bij het afleveren van doorlaatbewijzen met het oog op gedwongen terugkeer.⁶ Dit probleem stelt zich in het bijzonder voor wat betreft de identificatie van personen die een gevangenisstraf uitzitten. De impact van (het gebrek aan) medewerking van de betrokkene wordt ook geïllustreerd door het feit dat de identificatie en terugkeer bij vrijwillige terugkeer van afgewezen asielzoekers vlotter gaat dan bij de gedwongen terugkeer. Voor eenzelfde persoon of voor eenzelfde herkomstland is een vrijwillige terugkeer soms wel mogelijk terwijl een gedwongen terugkeer dat niet is. De betrokkene zal dan in principe goed meewerken met de identificatie en geen reisdocumenten verbergen. Ook de landen van herkomst zullen bij vrijwillige terugkeer in principe sneller laissez-passers verstrekken, indien nodig.

Daarnaast zijn een aantal identificatiedossiers nu eenmaal complex, waarbij niet duidelijk een land van nationaliteit of gewoonlijk verblijf kan worden vastgesteld; of waarbij de betrokkene niet gekend is door zijn land van herkomst. Verder kunnen er ook nog technische of operationele obstakels zijn; zowel in het land van herkomst als in België die een identificatie en terugkeer bemoeilijken. Zo is het aantal plaatsen in België voor vasthouding met het oog op verwijdering niet ongelimiteerd en vergt de identificatie en praktische organisatie van een gedwongen verwijdering veel middelen. In verschillende landen van herkomst zijn er geen nationale betrouwbare bevolkingsregisters, laat staan gedigitaliseerde

⁵ Van het aantal afgewezen asielzoekers die illegaal op het grondgebied verblijven en voor zij die zonder iets te laten weten het land hebben verlaten, bestaan er om evidente redenen geen statistieken.

⁶ Bron: interview met Dhr. VERBAUWHEDE, G., hoofd dienst identificatie en verwijderingen, dd. 31/07/2012.

databanken met biometrische gegevens.

Welke van onderstaande factoren die hieronder worden opgesomd zijn relevant voor uw lidstaat? Indien mogelijk, gelieve in de antwoorden te refereren naar de statistische gegevens (zoals opgesomd onder punt 1.2), onderzoek of eventuele andere informatiebronnen (media, rechtspraak, beleidsdocumenten, inzichten van mensen uit de praktijk,...)

➤ ***Het aantal dossiers waarbij geen betrouwbare documenten worden voorgelegd ter ondersteuning van de identiteit van de asielzoeker is groot en neemt toe?***

Er is geen statistische informatie beschikbaar over het aandeel asielzoekers die in het kader van hun asielpprocedure al dan niet identiteitsdocumenten hebben voorgelegd. Het is evenwel duidelijk dat het aantal dossiers waarbij geen officiële originele identiteitsdocumenten (identiteitskaart of paspoort) worden voorgelegd ter ondersteuning van de asielaanvraag erg groot is. De diensthoofden van de geografische secties van het CGVS menen dat algemeen gesteld er hoogstens in 20% van de gevallen originele identiteitsdocumenten (identiteitskaart of paspoort) worden voorgelegd. Enkel voor de asielaanvragen van personen uit de Balkan worden de identiteitsdocumenten meestal wel voorgelegd. Voor de meeste herkomstlanden worden er regelmatig wel andere documenten aangebracht die indicaties verschaffen over de identiteit. Het betreft dan meestal een civiele akte (geboorteakte, huwelijksakte,...), een rijbewijs, een diploma of kopies van identiteitsstukken.

Er is geen duidelijke trend, waarbij het gebrek aan betrouwbare identiteitsdocumenten in het kader van de asielpprocedure steeds groter of kleiner zou worden.

Men heeft in België ook geen goed zicht op de mate waarin er vervalste identiteitsdocumenten worden voorgelegd in het kader van de asielpprocedure. Dit omdat de authenticiteit van de voorgelegde documenten niet systematisch wordt gecontroleerd en omdat voor een aantal herkomstlanden de echtheid van een document ook erg moeilijk of onmogelijk te verifiëren is.⁷ Voor bepaalde herkomstlanden zijn er echter indicaties dat er relatief veel documenten ter staving van de identiteit of herkomst vervalst zijn, of waarvan de inhoud niet waarheidsgetrouw is (Irak, Afghanistan, Albanië, Bangladesh,...). Voor wat betreft Irak bijvoorbeeld, laat het CGVS in geval van twijfel de identiteitskaart authenticeren door de federale politie (cel CDBV, zie verder). In ongeveer de helft van deze gevallen zou blijken dat het een vervalst document betreft.⁸

Ook wat betreft de terugkeer van afgewezen asielzoeker is de bovenvermelde afwezigheid van betrouwbare identiteitsstukken en reisdocumenten in veel gevallen problematisch. Identiteitsdocumenten zijn een belangrijk element om de diplomatieke vertegenwoordiging van het land van herkomst te overtuigen van de nationaliteit en identiteit van de betrokkene. Indien de persoon over een geldig reisdocument beschikt om terug te keren naar zijn land van herkomst zal geen laissez-passer meer dienen te worden bekomen.

➤ ***Vergen de methodes die worden toegepast om de identiteit van een asielzoeker te bepalen bij gebrek aan betrouwbare identiteitsdocumenten veel middelen?***

Wanneer er geen betrouwbare identiteitsdocumenten voorhanden zijn wordt de identiteit en vooral de herkomst in het kader van de asielaanvraag nagegaan door de medewerkers van het CGVS aan de hand van specifieke gehoortechnieken (herkomstcheck). Deze gehoortechnieken zijn echter arbeidsintensief

⁷ Daarnaast zijn er voor bepaalde herkomstlanden nog documenten die circuleren die wel voldoen aan de formele vormvereisten maar die inhoudelijk niet waarheidsgetrouw zijn.

⁸ Bron: vragenlijst voorgelegd aan sectiehoofden CGVS, sectie Azië-Midden-Oosten.

en tijdrovend en ook de voorbereiding van een dergelijk gehoor vraagt veel tijd.

Voor wat betreft de terugkeer van afgewezen asielzoekers, zal er bij afwezigheid van betrouwbare identiteitsstukken of reisdocumenten een onderzoek dienen te gebeuren naar de identiteit van de betrokkene door de bevoegde diensten van de DVZ. Dit onderzoek kan moeizaam verlopen en arbeidsintensief zijn (analyse van het dossier, afname en vergelijking van vingerafdrukken, samenwerking en overtuiging van het land van herkomst, organisatie van een interview,...). Deze identificatieprocedure kan, zeker voor gedetineerden in de gevangenis, maanden aanslepen.

➤ ***Zijn de methodes die worden toegepast om de identiteit te bepalen steeds succesvol?***

Het bovenvermelde specifiek interview in het kader van de procedure tot het bekomen van internationale bescherming met als doel de identiteit en herkomst van de asielzoeker te achterhalen kan niet steeds uitsluitend bieden. Bovendien dient steeds de afweging te worden gemaakt welke kennis er redelijkerwijs kan worden verwacht rekening houdend met het profiel van de betrokkene. Anderzijds kan bepaalde feitenkennis over een bepaalde regio worden ingestudeerd.

Ook de identificatie in het kader van de gedwongen terugkeer van afgewezen asielzoeker is zeker niet steeds succesvol (zie verder).

➤ ***Wordt het nemen van beslissingen in asielaanvragen bemoeilijkt door het feit dat de methodes om de identiteit te bepalen niet steeds succesvol zijn?***

Zeker voor bepaalde herkomstlanden waar het risico op vervolging of het risico op het lijden van ernstige schade regionaal verschilt is dit problematisch. De besluitvorming en motivering van een beslissing kan ernstig bemoeilijkt worden omdat er onvoldoende zicht is op de identiteitsgegevens in ruime zin, zoals nationaliteit, regio van herkomst of de mogelijkheden op een verblijfsalternatief.

➤ ***Kunnen een aanzienlijk aandeel van de afgewezen asielzoekers niet worden teruggeleid naar hun land van herkomst omwille van het feit dat de methodes om de identiteit te bepalen niet steeds succesvol zijn?***

Uit de beschikbare statistische gegevens (zie punt 1.2) blijkt dat in ongeveer 50 tot 60% van de gevallen de identificatiedossiers van personen die worden vastgehouden met het oog op gedwongen verwijdering positief kunnen worden afgesloten. Deze cijfers hebben echter niet enkel betrekking op afgewezen asielzoekers maar op alle personen in onregelmatig verblijf waarvoor een identificatieprocedure werd opgestart met het oog op gedwongen verwijdering.⁹

Van de afgewezen asielzoekers die worden opgepakt met het oog op gedwongen verwijdering is het niet mogelijk om specifiek aan te geven welk aandeel van de afgewezen asielzoekers niet kon worden teruggeleid naar het land van herkomst omdat de identiteit niet voldoende kon worden vastgesteld. De vrijstelling en/of annulatie van de verwijdering kan immers gebeuren omwille van diverse redenen die geen verband houden met de mogelijkheid tot identificatie (medische redenen, praktische redenen,

---

⁹ Daarbij kan nog worden opgemerkt dat van sommige personen niet zullen worden vastgehouden en geïdentificeerd met het oog op verwijdering omdat verwijdering toch niet mogelijk of wenselijk zal zijn.

beroepsprocedure,...).

Daarnaast zal niet aan elke afgewezen asielzoekers die werd geïdentificeerd door de Dienst Vreemdelingenzaken (tijdig) een laissez-passer worden afgeleverd door het land van herkomst, waardoor de terugkeer in dit geval eveneens niet mogelijk is.¹⁰

Voor welke landen van herkomst in het bijzonder is het bepalen van de identiteit problematisch (i) voor wat betreft de asielprocedure; (ii) in het kader van de gedwongen verwijdering?

Het vaststellen van de identiteit en het gebrek aan betrouwbare documenten is zowel wat betreft de asielprocedure als wat betreft de identificatie in het kader van terugkeer problematisch voor de meeste Afrikaanse en Aziatische landen. Meer specifiek stelt de problematiek zich voor België vooral voor Afghanistan en Irak, Guinee en DR Congo. Voor de eerste twee landen worden er frequent slechts kopies of identiteitsdocumenten voorgelegd die weinig betrouwbaar of vervalst zijn; voor de laatste twee landen worden er meestal helemaal geen reis- of identiteitsdocumenten voorgelegd. Daarenboven zijn er geen betrouwbare nationale bevolkingsregisters of databanken met identiteitsgegevens in deze landen van herkomst. Er zijn nog verschillende andere landen waarbij deze problemen zich stellen maar deze vier landen behoren tevens tot de belangrijkste herkomstlanden van asielzoekers in België.

Voor de meeste landen uit de Balkan stelt het identificatieprobleem zich minder omdat er vaker identiteitsdocumenten worden voorgelegd. Mede hierdoor en door een relatief goede samenwerking met de landen van herkomst verloopt ook de identificatie in het kader van terugkeer vlotter. Ook voor asielzoekers uit Rusland stelt de identificatieproblematiek zich iets minder scherp (hoewel paspoorten ook hier weinig worden voorgelegd).¹¹

➤ **Andere factoren die specifiek zijn voor de lidstaat?**

In België bestaan er naast de asielprocedure ook procedures om een verblijfsstatus op niet-asielgronden te bekomen, zoals de regularisatie (9bis) en medische regularisatie (9ter). Omdat de dossiers van de regularisatieprocedure en de asielprocedure niet automatisch gelinkt worden is het mogelijk dat dezelfde persoon in het kader van de ene procedure bepaalde identiteitsdocumenten wel voorlegt, die worden achtergehouden in het kader van de andere procedure. Doordat er geen regelgevend kader bestaat om in het kader van de regularisatieprocedures vingerafdrukken af te nemen is het daarnaast ook mogelijk dat men onder een andere identiteit een asielprocedure en een regularisatieprocedure opstart.

Daarnaast is het zo dat een persoon die een aanvraag tot regularisatie doet (9bis) niet verplicht is om identiteitsdocumenten voor te leggen indien hij een asielprocedure heeft lopen. Deze situatie kan een stimulerend effect hebben op het oneigenlijk opstarten van een asielprocedure en op het achterhouden van identiteitsstukken.

In België is er relatief veel aandacht om de asielzoeker te wijzen op zijn rechten en plichten. In de informatiebrochures die aan de asielzoeker worden gegeven bij zijn asielaanvraag wordt er onder meer gewezen op het belang van het neerleggen van documenten ter staving van de identiteitsgegevens en het afleggen van waarheidsgetrouwheidsgetrouwe verklaringen. In de het opvangcentrum wordt aan de asielzoeker ook een informatieve video getoond.

¹⁰ Indien de betrokkene in het bezit is van een geldig reisdocument zal een dergelijk doorlaatbewijs niet vereist zijn. Voor een aantal landen van herkomst kan de Belgische overheid zelf doorlaatbewijzen afleveren.

¹¹ Bron: vragenlijst ingevuld door diensthoofden geografische secties CGVS + interview met VERBAUWHEDE, G. (hoofd dienst identificatie en verwijdering DVZ).

1.2 Statistieken aangaande de omvang van de problematiek

Gelieve in de mate van het mogelijke, onderstaande statistieken aan te vullen, eventueel aangevuld met een verklarende uitleg ter interpretatie. Indien beschikbaar dienen de Eurostat cijfers te worden gehanteerd.

	2007	2008	2009	2010	2011	Bijkomende informatie
<u>Totaal aantal asielaanvragen</u>		15.940	22.955	26.560	32.270	
Aantal asielaanvragen waarbij de identiteit niet gedocumenteerd was bij de aanvraag.						Geen betrouwbare statistische informatie beschikbaar
Aantal asielaanvragen waarbij de identiteit volledig of gedeeltelijk kon worden vastgesteld tijdens de asielprocedure.						Geen statistische informatie beschikbaar
<u>Totaal aantal positieve beslissingen</u>		3.505	2.910	3.510	5.072	
Totaal aantal positieve beslissingen waarbij de identiteit niet werd ondersteund met documenten op het moment van de asielaanvraag.						Geen statistische informatie beschikbaar
Totaal aantal positieve beslissingen waarbij de identiteit voldoende kon worden vastgesteld.						Geen statistische informatie beschikbaar
<u>Totaal aantal negatieve beslissingen</u>		10.115	12.400	13.160	14.950	
Totaal aantal negatieve beslissingen waarbij de identiteit niet werd ondersteund met documenten op het moment van de asielaanvraag.						Geen statistische informatie beschikbaar
Totaal aantal negatieve beslissingen waarbij de identiteit voldoende kon worden vastgesteld.						Geen statistische informatie beschikbaar

Zoals blijkt uit bovenstaande tabel zijn er geen statistische gegevens beschikbaar aangaande de mate waarin er **identiteitsdocumenten werden voorgelegd tijdens het asielonderzoek bij het CGVS**. Of een asielzoeker al dan niet een identiteitsdocument voorlegt wordt immers voorlopig niet geregistreerd in de database van het CGVS. Om in het kader van dit onderzoek toch enigszins zicht te krijgen op de mate waarin er documenten ter staving van de identiteit worden voorgelegd in het kader van de asielprocedure en wat de invloed is op de uitkomst van de beslissing werd er voor dit rapport gewerkt met een vragenlijst. Deze vragenlijst werd voorgelegd aan de zes diensthooften van de verschillende geografische secties van het CGVS. De bevindingen uit deze vragenlijst worden beschreven in de verschillende hoofdstukken van dit rapport.

Totaal aantal gedwongen verwijderingen van afgewezen asielzoekers			919	906	1254	Deze cijfers hebben betrekking op afgewezen asielzoekers die werden teruggestuurd naar hun land van herkomst, alsook op asielzoekers die werden teruggeleid naar een andere Europese lidstaat in het kader van de Dublinovereenkomsten of bilaterale akkoorden. (vrijwillige terugkeer niet inbegrepen)
Aantal afgewezen asielzoekers die gedwongen werden verwijderd van wie de identiteit diende te worden bepaald.						Voorlopig niet beschikbaar – De Dienst Vreemdelingenzaken is bezig met de ontwikkeling van een databank die het mogelijk zou moeten maken om te bepalen welke afgewezen asielzoekers dienden te worden geïdentificeerd.
Aantal afgewezen asielzoekers die niet konden verwijderd worden omdat hun identiteit niet voldoende kon worden vastgesteld.						Niet beschikbaar, gezien er verschillende redenen mogelijk zijn waarom iemand niet kan worden verwijderd (ziekte, beroep, andere procedures,...) en dit niet wordt geregistreerd.

Voor wat betreft de **identificatie in het kader van de terugkeerprocedure** zijn er maar weinig cijfers beschikbaar die specifiek betrekking hebben op de categorie afgewezen asielzoekers. Het aantal afgewezen asielzoekers die gedwongen werden verwijderd is in de eerdere tabel wel weergegeven. De CID (cel Identificatie van de DVZ) identificeert immers niet enkel afgewezen asielzoekers met het oog op verwijdering maar ook alle andere categorieën van vreemdelingen in onregelmatig verblijf, zoals personen in onregelmatig verblijf die nooit eerder een asielaanvraag hebben opgestart.

Er zijn wel statistische gegevens beschikbaar aangaande het aantal identificatiedossiers in het kader van verwijdering, maar deze onderstaande cijfers hebben dus niet uitsluitend betrekking op afgewezen asielzoekers. De cijfers zijn jaaroverschrijdend, een persoon die in een bepaald jaar werd geïdentificeerd, werd soms pas het jaar nadien verwijderd. (Bron: Activiteitenverslag DVZ, 2011, pp.157-159).

	2007	2008	2009	2010	2011	Bijkomende informatie
Aantal behandelde dossiers identificatie door de cel CID	3.319	3.064	2.863	2.584	1.840	<i>Noot:</i> - vanaf 2009 zitten de identificatiedossiers van personen in de gevangenis hier niet meer in vervat. - Voor 2011 zijn de dossiers pre-identificatie (identificatie voorafgaand aan de vasthouding voor bureau SEFOR) hier niet bijgeteld. Het betreft 829 dossiers.
Positief afgesloten dossiers identificatie (vrijwillige terugkeer vanuit gesloten centra + overdracht aan cel repatriëringen met het oog op gedwongen verwijdering)	1.958 (58,99%)	1.680 (54,83%)	1.521 (53,12%)	1.447 (56,02%)	1.157 (62,88%)	
Overgedragen dossiers met het oog op gedwongen verwijdering	1.204	1.105	1.410	1.293	1.045	
Verkregen laissez-passers	740	870	797	659	743	
Aantal identificatiedossiers gevangenis door bureau DID	/	/	622	645	862	
Aantal behandelde pre-identificatie door bureau SEFOR	/	/	/	/	829	

1.3 Relevante Europese en nationale regelgeving

Is de procedure om de identiteit van een asielzoeker te bepalen omschreven in regelgeving?

Registratie van de asielaanvraag (DVZ – Directie asiel)

Conform **artikel 51/10** van de Vreemdelingenwet neemt de bevoegde ambtenaar de asielaanvraag in ontvangst en neemt een verklaring af van de vreemdeling met betrekking tot diens identiteit, herkomst en reisweg. De vreemdeling krijgt op de Dienst Vreemdelingenzaken ook een vragenlijst waarin hij wordt uitgenodigd om de redenen uiteen te zetten die hem ertoe hebben aangezet om een asielaanvraag in te dienen.

Vingerafdrukken van asielzoekers (DVZ - PRINTRAK)

Voor wat betreft de asielprocedure beschrijft **artikel 51/3 §1** van de Vreemdelingenwet dat asielzoekers, waaronder asielzoekers wiens identiteit onzeker is, kunnen onderworpen worden aan vingerafdrukken. In **artikel 51/3 §2** van de vreemdelingenwet wordt verder gesteld dat afgenomen vingerafdrukken slechts mogen gebruikt worden in de mate dat ze nodig zijn om de identiteit van de vreemdeling vast te stellen, de staat vast te stellen die verantwoordelijk is voor de behandeling van het asielverzoek of om het asielverzoek te behandelen. Ook wordt er in **artikel 51/3 § 3 Vw** beschreven welke instellingen en personen in dit verband de toelating hebben om vingerafdrukken af te nemen. De vreemdelingenwet vervolgt dat de vingerafdrukken worden vernietigd wanneer de vreemdeling als vluchteling wordt erkend conform de Conventie van Genève of de subsidiaire beschermingsstatus toegekend krijgt.

De asielprocedure bij het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen (CGVS)

De asielzoeker wordt na de registratie van de asielaanvraag door de DVZ en nadat zijn vingerafdrukken zijn afgenomen opgeroepen voor gehoor door het CGVS. Conform **artikel 9 en artikel 22** van het Koninklijk besluit (KB) die de werking en rechtspleging van het CGVS regelt, bevat de oproepingsbrief een verzoek om alle documenten waarover de asielzoeker beschikt over zijn leeftijd, achtergrond, alsook die van relevante familieleden, identiteit, nationaliteit(en), land(en) of plaats(en) van eerder verblijf, eerdere asielaanvragen, reisroutes, identiteits- en reisdocumenten voor te leggen; alsook elk ander stuk ter ondersteuning van de asielaanvraag mee te brengen.

Artikel 23 van dit koninklijk besluit dat de werking van het CGVS regelt, bepaalt dat de ambtenaar in principe de originele nationale of internationale documenten die de identiteit of nationaliteit bewijzen niet mag inhouden maar hiervan een kopie neemt. Artikel 23 van dit KB stelt verder wel dat *“Indien de ambtenaar tijdens het gehoor vaststelt dat een nader onderzoek van een of meerdere van deze documenten aangewezen is, kunnen deze documenten voor de periode noodzakelijk voor het uitvoeren van een dergelijk onderzoek, worden ingehouden. De ingehouden originele nationale of internationale identiteitsdocumenten worden zo snel mogelijk, terug ter beschikking van de asielzoeker gesteld.”*

Het ontbreken van identiteitsdocumenten impliceert niet noodzakelijk een afwijzing van de asielaanvraag. In dit verband kan er verwezen worden naar **artikel 57/7 ter** van de vreemdelingenwet - die in overeenstemming met **artikel 4 punt 5 de asielkwalificatierichtlijn** (2004/83/EG of 2011/95/EU) - stelt dat wanneer de asielzoeker een aantal van zijn verklaringen niet aantoont met stukken of andere bewijzen, hij aan bepaalde voorwaarden dient te voldoen. Zo moet de asielzoeker onder meer een bevredigende verklaring kunnen geven omtrent het ontbreken van bewijskrachtige elementen.

Momenteel ligt er een wetsontwerp voor waarbij dit artikel 4 punt 5 van de kwalificatierichtlijn beter wordt verduidelijkt in de vreemdelingenwet en het huidige artikel 57/7 ter van de Vreemdelingenwet wordt vervangen door een **nieuw artikel 48/6**. Het nieuwe artikel 48/6 benadrukt tevens de **medewerkingsplicht** en zal stellen dat: “*De asielzoeker dient alle elementen ter staving van zijn asielaanvraag zo spoedig mogelijk aan te brengen.*” Het nieuwe wetsartikel zal verder aangeven dat wanneer de asielzoeker een aantal van zijn verklaringen niet aantoont met stukken of bewijzen hij slechts het voordeel van de twijfel kan worden toegekend als aan de **cumulatieve voorwaarden** is voldaan zoals opgesomd onder artikel 4 punt 5 van de kwalificatierichtlijn (voorwaarden a tot en met e). De toepassing van het nieuwe artikel 48/6 van de vreemdelingenwet is voorzien voor begin 2013.

Is de procedure aangaande identificatie van afgewezen asielzoekers in het kader van gedwongen terugkeer omschreven in regelgeving?

De Belgische vreemdelingenwet omschrijft in artikel 1, 14° van de Vreemdelingenwet wat dient te worden verstaan onder een **geïdentificeerde vreemdeling**. Een geïdentificeerde vreemdeling wordt er gedefinieerd als een vreemdeling die in het bezit is van een geldig reisdocument, een geldig paspoort of een geldig identiteitsdocument; of waarbij er een doorlaatbewijs kan worden afgeleverd door het land van herkomst of door de minister.

Deze definitie van een geïdentificeerde vreemdeling reflecteert duidelijk de voorwaarden waaraan dient te zijn voldaan opdat een vreemdeling in irregulier verblijf, zoals een afgewezen asielzoeker, naar zijn land kan worden teruggeleid.

Artikel **30bis** van de vreemdelingenwet met betrekking tot de afname van biometrische gegevens stelt dat hieronder dient te worden verstaan de afname van vingerafdrukken en fotografisch materiaal. Artikel 30bis §2 vervolgt wie kan onderworpen worden aan de afname van biometrische gegevens. Eén van de categorieën waarbij de wet voorziet in de afname van biometrische gegevens betreft de vreemdeling die wordt teruggedreven of aan wie een bevel om het grondgebied te verlaten werd betekend. De wet somt verder op waarvoor de biometrische gegevens mogen worden gebruikt. Het vaststellen en/of verifiëren van de identiteit van de vreemdeling is één van de toegestane redenen.

Artikel 7, alsook artikel **74/6** van de Vreemdelingenwet beschrijven de **opsluitingstermijnen** van een vreemdeling die men wenst te verwijderen en stellen dat binnen de zeven werkdagen na de opsluiting er stappen dienen te worden ondernomen om de vreemdeling te verwijderen. In de praktijk komt dit er op neer dat binnen de eerste zeven dagen na de opsluiting de identificatieprocedure dient te worden opgestart.

Daarnaast wordt de te volgen operationele identificatieprocedure in het kader van terugkeer van personen in onregelmatig verblijf procesmatig beschreven in een intern vademecum. Hierin wordt beschreven dat men vooreerst dient na te gaan of de beslissing tot opsluiting van de betrokken persoon voldoet aan de wettelijke vereisten. Vervolgens dient er nagegaan te worden welke procedure er dient gevolgd te worden (conventionele identificatieprocedure, Dublin-overnameverzoek of bilateraal overnameverzoek). Daarna wordt het dossier geanalyseerd en nagekeken op alle informatie die nuttig kan zijn voor de identificatie en nationaliteit van de betrokkene. Indien de persoon niet over geldige reisdocumenten beschikt zal er contact opgenomen worden met de bevoegde diplomatieke, consulaire of migratieoverheden (in België of in het land van herkomst) om een doorlaatbewijs te verkrijgen.

1.4 Het institutionele kader in België

Welke nationale instanties hebben de operationele verantwoordelijkheid om de identiteit van asielzoekers vast te stellen?

De DVZ (directie Asiel) en het CGVS

In België wordt de asielaanvraag geregistreerd door directie Asiel van de Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ). Bij de registratie van de asielaanvraag wordt aan de asielzoeker gevraagd om identiteitsdocumenten voor te leggen. Van elke asielzoeker wordt, vanaf de leeftijd van 14 jaar door de Cel PRINTRAK vingerafdrukken genomen. De vingerafdrukken worden eerst vergeleken met de gegevens in de nationale databank van asielzoekers en nadien in Eurodac.¹² Aan de hand van Eurodac wordt echter niet de identiteit vastgesteld maar wordt er bepaald welke lidstaat verantwoordelijk is voor het onderzoeken van de asielaanvraag (Overeenkomst van Dublin). Er wordt bij een positieve hit Eurodac een verzoek tot overname of terugname verstuurd naar de betrokken lidstaat¹³. In hun antwoord vermelden de lidstaten dan de identiteit die de betrokkene bij hen gebruikt heeft. Indien de overname of terugname niet mogelijk zou blijken en België alsnog de asielaanvraag dient te behandelen, wordt de informatie aangaande de identiteitsgegevens die de asielzoeker heeft gehanteerd in de andere EU-lidstaat aan het dossier toegevoegd en wordt het dossier aan het CGVS overgemaakt.¹⁴

De inhoudelijke beoordeling van de asielaanvraag, in casu de beoordeling van de noodzaak aan internationale bescherming, gebeurt in België door het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen (CGVS). In het kader van de procedure bij het CGVS zal de asielzoeker eveneens gevraagd worden om zijn identiteitsdocumenten voor te leggen. Bij gebrek aan originele authentieke identiteitsdocumenten (paspoort of identiteitskaart) zal het CGVS aan de asielzoeker vragen naar een verklaring voor dit gebrek aan identiteitsdocumenten en zal er gevraagd worden om de identiteit te staven aan de hand van andere stukken (aktes burgerlijke stand, rijbewijs, kopies van identiteitsdocumenten, etc.).

Indien de asielzoeker originele identiteitsdocumenten voorlegt waarbij het CGVS twijfels heeft omtrent de authenticiteit van het voorgelegde stuk dan kan het CGVS dit document overmaken aan de Centrale Dienst voor de Bestrijding van Valsheden (CDBV) van de federale politie, die vervolgens de authenticiteit beoordeelt van het document. Het is niet zo dat elk identiteitsdocument dat wordt neergelegd door een asielzoeker systematisch wordt voorgelegd aan deze dienst van de federale politie ter controle van de authenticiteit, dit gebeurt eerder uitzonderlijk.

¹² Het Eurodac-systeem helpt de lidstaten van de Europese Unie (EU) met de identificatie van asielzoekers en van personen die in verband met de illegale overschrijding van een buitengrens van de Unie zijn aangehouden. Door vingerafdrukken te vergelijken, kunnen de EU-lidstaten nagaan of een asielzoeker of een vreemdeling die zich illegaal op het grondgebied bevindt, reeds een asielaanvraag heeft ingediend in een andere EU-lidstaat en of een asielzoeker het grondgebied van de Unie onregelmatig is binnengekomen. Verordening (EG) nr. 2725/2000 van de Raad van 11 december 2000 betreffende de instelling van "Eurodac" voor de vergelijking van vingerafdrukken ten behoeve van een doeltreffende toepassing van de Overeenkomst van Dublin.

¹³ Uitzonderd Griekenland.

¹⁴ Bron: emailcorrespondentie met Mvr. VAN DORPE Els, hoofd Cel Dublin (DVZ), dd. 16/07/2012

Welke nationale instellen hebben de operationele verantwoordelijkheid om de identiteit vast te stellen van afgewezen asielzoekers die gedwongen dienen te worden teruggestuurd naar hun land van herkomst?

De DVZ (directie identificatie en verwijdering)

Wanneer de asielaanvraag is afgewezen door het CGVS dan krijgt de afgewezen asielzoeker in België een bevel om het grondgebied te verlaten binnen een bepaalde termijn.¹⁵ Deze termijn werd vorig jaar verlengd van 5 naar 30 dagen.¹⁶ De uitvoering van het uitwijzingsbevel wordt evenwel opgeschort wanneer de asielzoeker een schorsend beroep indient bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (RvV) tot na het arrest van de RvV.

Wanneer de asielzoeker na een afwijzing van zijn beroep door de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen geen gevolg geeft aan het bevel om het grondgebied te verlaten dan kan de uitgeprocedeerde asielzoeker worden opgepakt en vastgehouden met het oog op gedwongen verwijdering naar zijn land van herkomst. In dit geval is de DVZ belast met de identificatie van de asielzoeker. De cel identificatie van de Dienst Vreemdelingenzaken (CID) probeert de persoon in onregelmatig verblijf te identificeren indien deze verklaart niet over geldige reisdocumenten te beschikken.¹⁷ Een persoon in illegaal verblijf die wordt opgepakt met het oog op gedwongen terugkeer betreft niet noodzakelijk een uitgeprocedeerde asielzoeker; het kan ook een persoon zijn die nooit een asielprocedure heeft opgestart. De validatie van de identificatie en het afleveren van reisdocumenten (doorlaatbewijs of laissez-passer) gebeurt in principe door de ambassade of het consulaat van het land van herkomst. Deze worden niet in kennis gebracht van het feit of de persoon die men wil terugsturen al dan niet een ex-asielzoeker betreft. Om de opsluitingsperiode in een gesloten centrum zo kort mogelijk te houden, behandelt CID recentelijk steeds meer dossiers voordat een opsluitingsmaatregel werd genomen. De dossiers voor deze pre-identificatie worden in overleg met het bureau SEFOR (Sensitization, Follow-up and Return) geselecteerd. Eens een akkoord voor een reisdocument werd bekomen contacteert CID het bureau SEFOR die zorgt voor de opsluiting van de vreemdeling in kwestie.¹⁸ Het bureau DID (Cel identificatie gevangenen) is verantwoordelijk voor de identificatie van vreemdelingen in gevangnissen, met het oog op terugkeer naar hun land van herkomst. Hieronder bevinden zich eveneens afgewezen asielzoekers. Het bureau DID werkt hierbij eveneens samen met SEFOR.

Heeft uw lidstaat een centrale instantie die verantwoordelijk is voor alle aspecten die gerelateerd zijn aan de identificatie en verificatie van identiteitsdocumenten?¹⁹

Er is in België geen afzonderlijk orgaan of centrale instantie die zich specifiek bezig houdt met alle aspecten die gerelateerd zijn aan de identificatie van asielzoekers of afgewezen asielzoekers, zoals in Noorwegen. Zoals hoger uiteengezet bestaan wel specifieke diensten binnen bestaande overheidsdiensten die belast zijn met de vaststelling of controle van de identiteit.

Voor wat betreft de authenticatie van documenten die worden aangebracht in het kader van een asielaanvraag, is de Centrale Dienst voor de Bestrijding van Valsheden (CDBV) van de federale politie bevoegd. De documenten die aan deze politiedienst ter authenticatie worden

¹⁵ Bijlage 13 quinquis

¹⁶ Deze verlenging werd ingevoerd om de vreemdeling beter in staat te stellen de nodige voorbereidingen te treffen om vrijwillig het land te verlaten.

¹⁷ Indien de persoon in illegaal verblijf wel over een geldig reisdocument beschikt wordt zijn dossier niet eerst overgemaakt aan de Cel Identificatie (CID) van de DVZ, maar wel meteen aan de Cel Repatriëringen (CR) van de DVZ.

¹⁸ Bron: Activiteitenverslag Dienst Vreemdelingenzaken 2011, p.155.

¹⁹ Dit kan een afzonderlijke instantie zijn (zoals in Noorwegen) of een afdeling binnen een andere organisatie.

voorgelegd kunnen overgemaakt zijn door het CGVS in het kader van de eigenlijke asielprocedure alsook door de DVZ in het kader van de procedure voor de terugkeer van afgewezen asielzoekers.

Daarnaast kan de echtheid of geldigheid van originele identiteits-of reisdocumenten in het kader van terugkeer ook gebeuren door de dienst valse en vervalste reisdocumenten (VVR) van de federale politie te Brussel-Nationaal Luchthaven of door de bevoegde overheid van het herkomstland. Eenvoudige controles kunnen ook gebeuren bij de immigratieambtenaren (ilobel), de grensinspectiedienst, gerechtelijke sectie van DVZ, of het bureau opsporingen van de DVZ.²⁰

*Onderstaande antwoorden hebben betrekking op de Centrale Dienst voor de Bestrijding van Valsheden (CDBV (NL)/OCRF (FR)) van de federale politie die wordt gecontacteerd voor de authenticatie van identiteitsdocumenten die worden neergelegd in het kader van een asielaanvraag.*²¹

- *Heeft de instantie een eigen referentiedatabank voor*
  - *Echte documenten? Ja*
  - *Valse documenten? Ja*
- *Maken ze gebruik van de databank iFADO (iPRADO)²² om valse identiteitsdocumenten te controleren? Ja*
- *Maken ze gebruik van het EDISON²³ systeem? Neen*
- *Behoren volgende taken tot het takenpakket:*
  - *Adviesopdrachten? Ja*
  - *Ontwikkeling van methodes? Ja*
  - *Opleiding van eerstelijnscontroleurs? Ja*
  - *Ondersteuning bij complexe dossiers? Ja*
- *Hebben ze een forensische afdeling voor het onderzoek van documenten? Hoewel er niet echt een laboratorium is, is er op de CDBV toch bepaalde apparatuur aanwezig waarover andere instanties niet beschikken.*

Indien er geen centrale instantie is, welke andere instellingen kunnen ondersteunende diensten leveren aan de instanties die verantwoordelijk zijn voor de identificatie van asielzoekers?

Zie hoger

Hebben de instanties die verantwoordelijk zijn voor de identificatie van asielzoekers toegang tot Europese databanken die identiteitsgegevens bevatten over onderdanen van derde landen (bv. EURODAC, SIS II, VIS, ...)?

²⁰ Vademecum procedure identificatie, dd.21.12.2009, p.3.

²¹ Bron: telefonisch interview met Dhr. BOUCAR Alain, hoofdcommissaris, diensthoofd CDBV, dd. 6 juni 2012.

²² [PRADO](#) Public register of authentic identity and travel documents online

²³ EDISON Travel Documents System

Zowel in het kader van het verzoek om internationale bescherming als in het kader van de terugkeer van gedwongen asielzoekers worden de vingerafdrukken vergeleken met de gegevens in **EURODAC** door het bureau PRINTRAK van de DVZ. In ongeveer 15% van de asielaanvragen is er een EURODAC-hit²⁴; wat evenwel nog niet betekent dat in al deze gevallen de asielaanvraag door een andere lidstaat wordt behandeld. Wanneer een overdracht om een bepaalde reden niet mogelijk blijkt zal er in principe wel informatie worden verkregen van de identiteitsgegevens die betrokkene in de andere lidstaat heeft gehanteerd.

In principe is het de federale politie die bij de aanhouding van een persoon in irregulier verblijf met het oog op gedwongen verwijdering zal nagaan of de betrokkene **SIS-geseind** staat. Artikel 96 van de Schengenuitvoeringsovereenkomst geeft de aanbeveling om illegaal op het grondgebied verblijvende personen die geseind staan in het Schengen Informatiesysteem te verwijderen van het Schengengrondgebied. Personen die echter wettelijk op het Belgisch grondgebied verblijven zullen worden vrijgelaten, ondanks de seining. Het bureau C-SIS van de DVZ is voor België verantwoordelijk voor het invoeren, het bewaren en het verwijderen van de signaleringen. Het Bureau C-SIS signaleert ook beslissingen van de DVZ in de Algemene Nationale Gegevensbank van de Federale Politie (ANG).²⁵

Het is de bedoeling dat in de toekomst, conform artikel 20 en 21 van de VIS-verordening, de afgenomen vingerafdrukken in het kader van een asielaanvraag of in het kader van de terugkeer van een vreemdeling in illegaal verblijf door de DVZ met de gegevens in het **VIS** zullen worden vergeleken.²⁶ Omwille van technische redenen is dit voorlopig echter nog niet mogelijk.

---

²⁴ Bron: telefonisch interview met Dhr. MOERMAN Jan, hoofd Bureau PRINTRAK, Dienst Vreemdelingenzaken, dd. 20/07/2012

²⁵ Bron: Activiteitenrapport 2011, Dienst Vreemdelingenzaken, pp. 141-143

²⁶ Article 20, 21, 22 REGULATION (EC) No 767/2008 of 9 July 2008 concerning the Visa Information System (VIS) and the exchange of data between Member States on short-stay visas (VIS Regulation)

Deel 2

Methodes om te identificeren

2.1 Definitie van identificatie en identiteitsdocumenten

Welke definitie van identiteit wordt er gehanteerd in het kader van (a) de asielprocedure en (b) in het kader van terugkeer.

De Belgische vreemdelingenwet maakt geen specifiek onderscheid voor beide procedures en omschrijft een geïdentificeerde vreemdeling als volgt:

Artikel 1 VW, 14° geïdentificeerde vreemdeling: iedere vreemdeling

- die in het bezit is van een geldig reisdocument, een geldig paspoort of een geldig identiteitsdocument, of
- die werd erkend als onderdaan door de nationale overheid van zijn land, die zich bereid verklaarde een doorlaatbewijs af te leveren, of
- die valt onder de categorie nationaliteiten waarvoor de minister zelf een doorlaatbewijs kan afleveren.

Welke documenten aanvaarden de autoriteiten in uw lidstaat als bijdragend tot de identificatie van asielzoekers?

Als geldig identiteitsdocument worden in België in het kader van de asielprocedure strikt genomen enkel geldige reisdocumenten (paspoort) of een geldige identiteitskaart als dusdanig beschouwd. Dit neemt echter niet weg dat ook tal van andere documenten in het kader van de asielprocedure kunnen worden aangebracht ter staving van de identiteitsgegevens of ter staving van het asielrelaas, zoals aktes van burgerlijke stand, rijbewijs, etc.. Ook kopies van identiteitsdocumenten kunnen worden aangebracht in het kader van een asielaanvraag, hoewel de bewijswaarde hiervan beperkt is. Dit wordt bevestigd in vaststaande rechtspraak van de beroepsinstantie in asielzaken, de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen.²⁷

Er dient te worden benadrukt dat het gebrek aan officiële identiteitsdocumenten in België niet noodzakelijk het toekennen van een internationale beschermingsstatus in de weg staat. In principe dient de asielzoeker dan wel een aannemelijke verklaring te kunnen geven voor het gebrek aan identiteitsdocumenten en zijn verklaringen dienen algemeen als geloofwaardig te kunnen worden beschouwd.²⁸ Bij gebrek aan officiële identiteitsdocumenten is het wenselijk dat de asielzoeker andere stukken aanbrengt waaruit zijn identiteit kan worden afgeleid, of minstens ernstige pogingen onderneemt om dergelijke stukken te bekomen.

De mate waarin het CGVS zal aandringen op het neerleggen van authentieke identiteitsdocumenten is ook sterk afhankelijk van het land van herkomst en van het concrete asieldossier. Het is evident dat aan asielzoekers die afkomstig zijn uit een land zonder centrale autoriteit, of waar recentelijk geen officiële documenten meer worden uitgereikt, er niet kan worden verwacht dat dergelijke documenten worden voorgelegd.

Er dient hoe dan ook te worden opmerkt dat elk asieldossier individueel wordt beoordeeld en dat hierbij het geheel van de afgelegde verklaringen, de aangebrachte documenten en de situatie in het land van herkomst in beschouwing wordt genomen. In dit verband kan ook

²⁷ Gekopieerde en gefaxte documenten zijn gemakkelijk te vervalsen en hebben geen bewijswaarde (RvS, nr. 142.624 van maart 2005; RvS, nr. 133.135 van 25 juni 2004; RvV, nr. 30.965 van 2 september 2009; RvV, nr. 11.423 van 21 mei 2008); Fotokopieën zijn gemakkelijk te vervalsen met allerhande knip- en plakwerk (RvV, nr. 42.528 van 28 april 2010).

²⁸ 57/7 ter van de vreemdelingenwet en artikel 4 punt 5 van 2004/83/EG. (en toekomstige artikel 48/6 Vw.)

worden opgemerkt dat een document, zelfs al betreft het een origineel, op zichzelf geen absolute bewijswaarde heeft. Wanneer een asielzoeker bijvoorbeeld een document aanbrengt waaruit blijkt dat hij een bepaalde nationaliteit bezit, maar in zijn verklaringen niet aannemelijk kan maken dat hij daadwerkelijk deze nationaliteit bezit, dan kan zijn beweerde nationaliteit alsnog worden betwist door het CGVS. Bij bepaalde documenten is het immers erg moeilijk, of onmogelijk om de authenticiteit van het document na te gaan. In sommige landen worden identiteitsdocumenten door de autoriteiten van het land van herkomst louter uitgereikt op verklaring van de asielzoeker of van derden, waarbij de waarheidsgetrouwheid van de verklaringen niet altijd gronding wordt nagegaan. Daarnaast is in een aantal herkomstlanden corruptie ook wijdverspreid, waarbij het mogelijk is om originele identiteitsdocumenten tegen betaling te verkrijgen. Dergelijke documenten kunnen dan weliswaar voldoen aan de formele authenticiteitsvereisten maar zijn daarom inhoudelijk nog niet waarheidsgetrouw.

Welke documenten aanvaarden de autoriteiten in het kader van gedwongen terugkeer van afgewezen asielzoekers naar het land van herkomst? Gelieve de verschillen aan te geven tussen de landen van herkomst en de autoriteiten van uw lidstaat voor wat betreft de acceptatie van documenten.

Wanneer een vreemdeling in irregulier verblijf, bijvoorbeeld een uitgeprocedeerde asielzoeker, wordt opgepakt met het oog op terugkeer naar zijn land van herkomst dan wordt nagegaan of de persoon in irregulier verblijf over een geldig reisdocument beschikt voor de terugkeer naar zijn land van herkomst. Wat als geldig reisdocument kan worden beschouwd, is afhankelijk van het herkomstland.

Wanneer een vreemdeling in irregulier verblijf niet over een geldig reisdocument beschikt dan wordt de ambassade of het consulaat van het (veronderstelde) land van herkomst gecontacteerd met het verzoek om een doorlaatbewijs af te leveren (laissez-passer). De procedure van identificatie verschilt in dit geval sterk naargelang het herkomstland en is ook afhankelijk van eventuele akkoorden die zijn afgesloten met het herkomstland. In de praktijk komt het er voor de Dienst Vreemdelingenzaken op neer om de ambassade of het consulaat van een bepaald land te overtuigen dat de persoon een onderdaan van hun land is.

Documenten die de Dienst Vreemdelingenzaken in beschouwing neemt om de nationaliteit en identiteit van de persoon die de Belgische overheid wil terugsturen te bepalen:

Om te weten welke ambassade dient te worden gecontacteerd voor het afleveren van een doorlaatbewijs dient de Dienst Vreemdelingenzaken over indicaties omtrent het herkomstland te beschikken. In het geval er officiële identiteitsdocumenten worden aangetroffen is het evident welke ambassade er dient te worden gecontacteerd. Maar ook tal van andere documenten, zoals bijvoorbeeld een rijbewijs of zelfs een treinticket kunnen aanwijzingen bevatten over de nationaliteit en/of identiteit van de persoon. In andere gevallen zijn er geen (betrouwbare) documenten beschikbaar, maar zijn er toch voldoende andere aanwijzingen om te weten welke ambassade dient te worden gecontacteerd.

Wanneer het een uitgeprocedeerde asielzoeker betreft dan zullen uiteraard de verklaringen en documenten die de ex-asielzoeker in het kader van zijn asielprocedure heeft aangebracht belangrijke indicaties bevatten. De Dienst Vreemdelingenzaken zal aan de ambassade van het land van herkomst niet meedelen dat de persoon die werd opgepakt in onregelmatig verblijf en die men wil terugsturen naar het land van herkomst een ex-asielzoeker betreft.²⁹

Documenten die het land van herkomst in beschouwing neemt om de nationaliteit en identiteit

²⁹ Bron: interview met Mvr. ELLEBAUT, Marlies, Cel Identificatie, dd. 1/06/2012.

van de persoon die de Belgische overheid wil terugsturen te bepalen:

Indien de betrokkene niet over een geldig reisdocument beschikt dan zal de DVZ een laissez-passer moeten bekomen. Welke documenten het herkomstland zal overtuigen opdat een laissez-passer kan worden afgeleverd is verschillend voor elk herkomstland. Dit is ook afhankelijk van de andere indicaties met betrekking tot de identiteit (bv. vingerafdrukken, uitkomst interview door ambassadepersoneel, ..). De identificatie en het afleveren van een laissez-passer verloopt hoe dan ook vlotter indien er identiteitsdocumenten worden voorgelegd. De meeste herkomstlanden aanvaarden kopies van identiteitsdocumenten.

2.2 Identificatietechnieken die worden toegepast bij gebrek aan identiteitsdocumenten

Maken nationale autoriteiten gebruik van:

i) Taalanalyse om het vermoedelijke land of de regio van herkomst te bepalen?

➤ Asielprocedure:

Optioneel

Slechts in uitzonderlijke gevallen laat het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen een gedetailleerde taalanalyse uitvoeren. Dit omdat deze techniek meestal geen uitsluitsel zal kunnen geven.³⁰ Een primitieve taalanalyse (spreekt of begrijpt de persoon een bepaalde taal) wordt wel regelmatig toegepast. Het is verder ook evident dat een asielzoeker weinig overtuigend zal zijn als hij zich wil voordoen als een inwoner van een land wanneer hij de taal van dit land niet spreekt.

➤ Procedure voor terugkeer van afgewezen asielzoekers:

Optioneel

Het betreft hier dan meestal een eerder primitieve vorm van taalanalyse, waarbij men op basis van de taal die de persoon spreekt probeert te achterhalen wat zijn nationaliteit is zodat verdere stappen in het identificatieproces met het oog op terugkeer kunnen worden ondernomen. Het is eveneens mogelijk dat de ambassade of het consulaat van het land van herkomst een taalanalyse uitvoert.

ii) Leeftijdsonderzoek om de vermoedelijke leeftijd te bepalen

➤ Asielprocedure:

Standaardpraktijk

Elke niet-begeleide minderjarige asielzoeker krijgt een voogd toegewezen via de dienst Voogdij van de FOD Justitie. Als er twijfel bestaat over de werkelijke leeftijd van de niet-begeleide minderjarige asielzoeker, kan de Dienst Voogdij via een medisch onderzoek de leeftijd nagaan. Er wordt een drievoudige test afgenomen. Hij bestaat in het maken van drie radiografieën: orthopantomogram (foto van het gehele gebit), radiografie van de pols en

---

³⁰ De taalanalyse zal niet het enige element kunnen zijn in een beslissing maar enkel ter ondersteuning van andere motieven in de beslissing.

radiografie van het sleutelbeen.

In 2011 waren er 2.040 asielzoekers die zich als alleenstaande minderjarige asielzoeker aandienden. Na leeftijdsbepaling daalde dit aantal tot 1.483.³¹ De asielaanvragen van niet-begeleide minderjarige asielzoekers uit Afghanistan maakten in 2011 bijna de helft uit van alle asielaanvragen door niet-begeleide minderjarigen. In vergelijking met 2010 is het aantal niet-begeleide minderjarigen uit Afghanistan verdrievoudigd.³²

- Procedure voor de terugkeer van afgewezen asielzoekers
Standaardpraktijk

In principe worden alleenstaande minderjarigen niet gedwongen teruggestuurd naar hun land van herkomst zolang ze niet meerderjarig zijn. Als er twijfel bestaat over de werkelijke leeftijd van de niet-begeleide minderjarige vreemdeling, kan de Dienst Vreemdelingenzaken via de Dienst Voogdij aan de hand van een medisch onderzoek de leeftijd laten nagaan.

iii) Vingerafdrukken voor de vergelijking met nationale en Europese databanken

De mogelijkheid tot het afnemen van vingerafdrukken van asielzoekers en te verwijderen personen staat beschreven in de wet (zie sectie 1.3). In de praktijk worden er ook steeds vingerafdrukken afgenomen. Het betreft echter geen wettelijke verplichting maar een wettelijke mogelijkheid.

Nationale databanken

- Asielprocedure:
Standaardpraktijk³³
- Procedure voor de terugkeer van afgewezen asielzoekers:
Standaardpraktijk³⁴

Europese databanken

- Asielprocedure:
Eurodac: standaardpraktijk.
Nationale databanken van andere lidstaten
- Procedure voor de terugkeer van afgewezen asielzoekers:
Standaardpraktijk

iv) Foto's voor fotovergelijking met nationale en Europese databanken

Nationale databanken

- Asielprocedure:

³¹ Dit is het cijfer van maart 2012, wat nog kan wijzigen aangezien toen nog niet alle leeftijdsanalyses zijn uitgevoerd. Uit deze cijfers en gezien de foutenmarges die in acht worden genomen bij leeftijdsbepaling en er bij twijfel het voordeel aan de asielzoeker wordt gegeven betekent dit dat een aanzienlijk aandeel van de alleenstaande minderjarige asielzoekers in werkelijkheid niet minderjarig zijn.

³² Bron: Jaarverslag CGVS 2011, pp.16-17.

³³ Artikel 51/3 van de Vreemdelingenwet omschrijft de voorwaarden waarbij asielzoekers kunnen onderworpen worden aan vingerafdrukken.

³⁴ Artikel 30bis van de Vreemdelingenwet omschrijft de voorwaarden waarbij van vreemdelingen die het grondgebied dienen te verlaten biometrische gegevens (vingerafdrukken en foto's) kunnen worden afgenomen.

Foto nemen: standaardpraktijk – fotovergelijking: optioneel

Bij de registratie van de asielaanvraag wordt van de asielzoeker een foto genomen. Het is aldus mogelijk om de foto op de documenten van de asielzoeker visueel te vergelijken met de foto die werd genomen bij de registratie van de asielaanvraag.

- Procedure voor de terugkeer van afgewezen asielzoekers:

Foto nemen: standaardpraktijk - fotovergelijking: optioneel

Van alle personen die worden vastgehouden in een gesloten centrum met het oog op gedwongen terugkeer wordt een foto genomen die wordt opgeslagen in een database. Indien een laissez-passer dient te worden bekomen bij het land van herkomst wordt een foto overgemaakt.

Europese databanken

- Asielprocedure:

Neen

- Procedure voor de terugkeer van afgewezen asielzoekers:

Neen

v) Iris scans voor vergelijking met nationale en Europese databanken

Nationale databanken

- Asielprocedure:

Neen

- Procedure voor de terugkeer van afgewezen asielzoekers:

Neen

Europese databanken

- Asielprocedure:

Neen

- Procedure voor de terugkeer van afgewezen asielzoekers:

Neen

vi) DNA analyse

- Asielprocedure:

Neen

- Procedure voor de terugkeer van afgewezen asielzoekers:

Neen

vii) Interviews om het land of de regio van herkomst te bepalen (of andere identiteitsaspecten)³⁵

³⁵ This would depend on the elements included in your national definition of “identity” used within the procedures covered by this Study. See Section 2.1.

- Asielprocedure:
Verplicht ³⁶
- Procedure voor de terugkeer van afgewezen asielzoekers:
Optioneel

*viii) **Andere (omschrijf bijvoorbeeld samenwerkingsmechanismen met derde landen)***

- Asielprocedure:
  - Ad-hoc samenwerking met andere lidstaten (bv. opvragen van informatie uit visumdossiers van andere lidstaten.)
  - Ad-hoc samenwerking met contactpersonen in de landen van de herkomst.
- Procedure voor de terugkeer van afgewezen asielzoekers:
  - In overleg met de immigratieambtenaren ontvangt of bezoekt de cel CID regelmatig consulaire vertegenwoordigers van de landen van herkomst. Dit met het oog op een verbetering van de samenwerking in het kader van de identificatie van de verwijderden vreemdeling en het creëren van een gunstig kader die de identificatie en het afleveren van doorlaatbewijzen ten goede kan komen. Voor sommige landen komen ook ambtenaren van het land van herkomst (bv. Pakistan) naar België om de personen te identificeren.
  - Binnen afzienbare tijd is het de bedoeling om via videoconferentie interviews met het oog op identificatie af te laten nemen van personen in onregelmatig verblijf door ambassadepersoneel, voornamelijk voor wat betreft personen die zich in de gevangenis bevinden.

Indien mogelijk, gelieve kort uit te leggen waarom sommige identificatietechnieken worden toegepast en andere niet. Is er een hiërarchie waarbij sommige methodes de voorkeur genieten of andere procedures voorafgaan?

- In het kader van het verzoek om internationale bescherming zal het CGVS de asielzoeker steeds oproepen voor gehoor. Hierbij zal de asielzoeker de kans krijgen om zijn vluchtmotieven uiteen te zetten. Daarnaast zal er tijdens dit interview ook veel aandacht uitgaan naar de identiteitsgegevens, waarbij voornamelijk de nationaliteit en regio van herkomst van de asielzoeker zal worden afgetoetst aan objectieve informatie over de landen van herkomst (COI). De vrees van de asielzoeker dient immers beoordeeld te worden ten aanzien van het land waarvan hij de nationaliteit bezit. Vaak zal het ook belangrijk zijn om een goed zicht te hebben op de regio waarvan de asielzoeker afkomstig is, omdat het risico op het lijden van ernstige schade in een aantal landen van herkomst verschillend is naargelang de specifieke regio van herkomst.

De verklaringen die de asielzoeker aflegt aangaande zijn identiteit in ruime zin zullen worden beoordeeld en kunnen worden geverifieerd aan de hand van Country of Origin information (COI), aangebrachte documenten door de asielzoeker en aan de hand van alle andere elementen uit het administratief dossier.

Het afnemen van vingerafdrukken van asielzoekers gebeurt systematisch bij de registratie van de asielaanvraag, maar is er vooral op gericht om na te gaan welke lidstaat verantwoordelijk

---

³⁶ De Commissaris-generaal of zijn gemachtigde roept de asielzoeker minstens eenmaal op voor gehoor. (Artikel 6 van het Koninklijk besluit van regeling van de werking van en de rechtspleging voor het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen (18 augustus 2010).

is voor de behandeling van de asielaanvraag.

Andere identificatietechnieken zoals taalanalyse, fotovergelijking worden in het kader van de behandeling van de asielaanvraag slechts in uitzonderlijke gevallen gebruikt wegens een gebrek aan het vermogen om uitsluitel te geven. Het vergelijken van DNA-gegevens of Iris-scans worden in het kader van identificatie van asielzoekers niet uitgevoerd wegens de hoge kostprijs, de technische complexiteit, de afwezigheid van een referentiedatabank en een beperkt regelgevend kader.

- In het kader van de terugkeer van afgewezen asielzoekers

Het is belangrijk om op te merken dat de definitieve identificatie en het afleveren van het doorlaatbewijs in principe gebeurt door de autoriteiten van het land van herkomst op basis van de elementen aangevoerd door de Dienst Vreemdelingenzaken. De Dienst Vreemdelingenzaken doet wel een identificatie, maar deze dient gevalideerd te worden door het land van herkomst. Bij de identificatie door de Dienst Vreemdelingenzaken zijn de analyse van de informatie in het administratieve dossier, het afnemen van vingerafdrukken en het afnemen van een interview de meest gebruikte technieken. De identificatietechnieken die worden gebruikt door het land van herkomst verschillen afhankelijk van het herkomstland. Een interview is hier de meest voorkomende methode. Daarnaast worden de identiteitsgegevens, en eventueel vingerafdrukken, bij sommige landen getoetst aan de informatie in nationale of lokale registers. De betrouwbaarheid van deze registers is soms problematisch en voor slechts een beperkt aantal landen bestaan gedigitaliseerde databanken met vingerafdrukken van de onderdanen.

Daarnaast dient te worden benadrukt dat een succesvolle identificatie niet noodzakelijk impliceert dat het land van herkomst een doorlaatbewijs zal afleveren. Gezien de wettelijk vastgelegde termijnen van de vasthouding van een persoon met het oog op repatriëring gebeurt het ook regelmatig dat iemand niet kan worden teruggestuurd omdat er niet, of niet tijdig een doorlaatbewijs werd afgeleverd door het land van herkomst. Met een aantal landen van herkomst is er een specifiek akkoord, waarbij de Belgische overheid in geval van een succesvolle identificatie zelf een doorlaatbewijs kan afleveren (zogenaamde Europese laissez-passer).

Deel 3

Besluitvormingsprocedures

3.1 Gewicht van de verschillende identificatietechnieken bij de identificatie

Hoe komt een beslissing aangaande de identificatie tot stand (op basis van de informatie verkregen via de identificatietechnieken zoals beschreven in deel 2)? Wegen bepaalde identificatietechnieken zwaarder door? Beschrijf hoe de resultaten van een identificatietechniek hun impact kunnen hebben op de beslissing? Is dit omschreven in regelgeving of praktische richtlijnen?³⁷

Het afnemen van vingerafdrukken van asielzoekers is een standaardpraktijk. In het kader van de asielaanvraag is het verder duidelijk dat het interview het belangrijkste, en meestal ook het enige, instrument is om de identiteit van de betrokkene vast te stellen en te verifiëren. Tijdens dit interview wordt de asielzoeker onder meer gevraagd om documenten voor te leggen ter staving van zijn identiteit. In geval van twijfel omtrent de herkomst van de asielzoeker zal er een doorgedreven interview plaatsvinden waarbij de verklaringen van de asielzoeker zullen worden getoetst aan de COI.

Voor wat betreft de identificatie in het kader van terugkeer is de aanwezigheid van betrouwbare identiteitsdocumenten en reisdocumenten vaak doorslaggevend. Voornamelijk Afrikaanse landen zullen veel belang hechten aan de uitkomst van het interview dat zij hebben gehad met de betrokkene. Voor die landen waar databanken bestaan die een vergelijking van vingerafdrukken mogelijk maken, zal deze techniek ook uitsluitsel kunnen bieden.

Wordt er een gradatie gehanteerd om de mate waarin de identiteit kon worden vastgesteld aan te duiden (bv. niet-gedocumenteerd, voldoende aangetoond, voordeel van de twijfel, volledig gedocumenteerd,...)?

In het kader van het verzoek tot internationale bescherming bestaat er geen welomschreven gradatie van de mate waarin de identiteit werd vastgesteld. Wanneer er een beschermingsstatus werd toegekend zullen er in principe geen redenen geweest zijn om te twifelen aan de geloofwaardigheid van de identiteitsgegevens. Het voordeel van de twijfel kan worden toegekend, maar in de meeste van deze gevallen zal de twijfel eerder betrekking hebben op de geloofwaardigheid van het asielrelaas en de vervolgingsvrees of de regio van herkomst en niet zozeer op de naam of geboortedatum.

Ook wat betreft de terugkeer van afgewezen asielzoekers bestaat er geen gradatie of spectrum om de mate waarin de identiteit werd vastgesteld aan te geven. Wanneer de betrokkene over een geldig reisdocument beschikt of er een doorlaatbewijs kon worden afgeleverd dan kan de betrokkene worden beschouwd als iemand die op voldoende wijze werd geïdentificeerd. Wanneer de persoon niet kon worden teruggestuurd omdat hij niet over een geldig reisdocument beschikt of geen doorlaatbewijs verkreeg dan zou men kunnen stellen dat de betrokkene onvoldoende werd geïdentificeerd. De mate waarin iemand dient te worden geïdentificeerd vooraleer hij kan worden teruggestuurd is afhankelijk van het land van

³⁷In de verschillende lidstaten van de EU kunnen er aanzienlijke verschillen zijn in hoe er wordt omgegaan met asielzoekers die geen geldige documenten voorleggen ter ondersteuning van hun verklaringen. Deze verschillen kunnen zich ook uiten in de identificatietechnieken die worden gebruikt, maar ook in het gewicht dat er wordt gegeven aan de uitkomst van de verschillende technieken. Het is de bedoeling om deze verschillen, zo ze er zouden zijn, in het syntheserapport in kaart te brengen.

herkomst. Zoals eerder aangegeven kan het in sommige gevallen volstaan om louter uitsluitel te hebben omtrent de nationaliteit, zonder noodzakelijkerwijs zicht te hebben op alle andere identiteitsaspecten. Daarnaast zullen sommige landen van herkomst weigeren een doorlaatbewijs af te leveren zelfs als er weinig twijfel is over de identiteit van de betrokkene.

Zijn er toekomstige maatregelen voorzien ter introductie van een dergelijke gradatie?

Neen (voor beide procedures)

3.2 Beslissingen die worden genomen door de bevoegde autoriteiten op basis van de uitkomst van identificatietechnieken.

3.2.1 Voor de beoordeling van de asielaanvraag

Wat zijn de potentiële beslissingen die door de bevoegde autoriteiten kunnen worden genomen wanneer de identiteit al dan niet kon worden vastgesteld? Heeft het resultaat van de identificatie invloed op de beslissing om al dan niet internationale bescherming te verlenen?

Het is niet zo dat er in België een gefaseerde beoordeling is van de asielaanvraag waarbij men eerst de identiteit probeert vast te stellen en vervolgens de asielmotieven onderzoekt. De verklaringen van de asielzoeker, de documenten die hij aanbrengt en alle elementen uit het administratieve dossier worden als geheel in overweging genomen bij de beoordeling of de betrokkene al dan niet nood heeft aan internationale bescherming.

In het kader van de asielaanvraag zal het onderzoek naar de betrouwbaarheid van de identiteitsgegevens zich vooral toespitsten op het aspect nationaliteit en regio van herkomst. Dit is vooral het geval voor landen waarbij een gewapend conflict aan de gang is en men louter omwille van de algemene veiligheidssituatie in een bepaald land, of regio van dit land in aanmerking kan komen voor een (subsidiare) beschermingsstatus. Het is evident dat ongeloofwaardige verklaringen met betrekking tot de nationaliteit en regio van herkomst de kans op een positieve beslissing aanzienlijk zullen verkleinen, temeer omdat de asielzoeker het CGVS dan niet de mogelijkheid geeft om zijn nood aan bescherming correct in te schatten.

Er zal in de asielprocedure meestal weinig onderzoek gebeuren naar de waarachtigheid van de verklaringen met betrekking tot de naam. Het is daarbij in veel gevallen ook weinig waarschijnlijk dat de asielzoeker zijn kansen op een positieve beslissing inzake zijn asielaanvraag gunstig kan beïnvloeden door het afleggen van leugenachtige verklaringen omtrent zijn naam.

Met uitzondering van de landen waar een gewapend conflict aan de gang is, zijn er in de meeste asioldossiers ook geen duidelijke indicaties waaruit zou blijken dat de identiteitsgegevens niet waarheidsgetrouw zouden zijn. Bovendien zou het gebruik van een valse identiteit na de eventuele toekenning van een beschermingsstatus problemen kunnen opleveren, bijvoorbeeld in het kader van gezinshereniging.

Hoe belangrijk is de identiteitsbepaling, in verhouding tot andere elementen van een beslissing in een asielaanvraag? Indien de identiteit niet kan worden vastgesteld, impliceert dit automatisch een negatieve beslissing? Krijgen sommige elementen, zoals gender of land van herkomst meer gewicht dan andere identiteitsaspecten in bepaalde dossiers?

In ongeveer 75% van de gevallen wordt de asielaanvraag in eerste instantie afgewezen door het CGVS. Zoals reeds aangehaald worden asielaanvragen voor specifieke herkomstlanden regelmatig geweigerd omwille van ongeloofwaardige verklaringen over de nationaliteit of de

verblijfplaatsen in het (beweerde) land van herkomst. Anderzijds houdt voor de meeste herkomstlanden een afwijzing van de asielaanvraag meestal geen verband met de identiteitsgegevens, maar wel met de ongegrondheid of ongeloofwaardigheid van de vervolgingsvrees. In dergelijke gevallen zal het CGVS meestal niet veel bijkomend onderzoek meer verrichten om na te gaan in welke mate de afgelegde verklaringen en/of documenten omtrent de identiteit met de werkelijkheid overeenstemmen.

Uit de vragenlijst die werd voorgelegd aan de diensthoofden van de geografische secties van het CGVS blijkt dat het gebrek aan identiteitsdocumenten niet noodzakelijk een toekenning van een beschermingsstatus in de weg staan. Een aantal diensthoofden van het CGVS gaven zelfs aan dat het al dan niet neerleggen van een officieel identiteitsdocument in feite geen rol speelt als de verklaringen overtuigend zijn. Anderen gaven te kennen dat bij een gebrek aan officiële identiteitsdocumenten het toekennen van een beschermingsstatus iets moeilijker ligt. Enkel voor de dossiers uit de sectie Balkan kan slechts in uitzonderlijke gevallen een beschermingsstatus worden toegekend indien er geen officiële identiteitsdocumenten worden voorgelegd. Hierbij dient evenwel te worden opgemerkt dat voor deze asioldossiers uit de Balkan de identiteitsdocumenten in principe wel worden voorgelegd, dat dit ook redelijkerwijs kan worden verwacht en dat positieve beslissingen in Balkandossiers hoe dan ook eerder uitzonderlijk zijn. Niemand van de diensthoofden verklaarde dat bij gebrek aan officiële identiteitsdocumenten een beschermingsstatus onmogelijk kan worden toegekend. In dit opzicht is het belangrijk om op te merken dat het gebrek aan officiële identiteitsdocumenten niet noodzakelijk impliceert dat de verklaringen omtrent de identiteit niet waarheidsgetrouw zouden zijn. Het is daarenboven ook mogelijk dat identiteits- en reisdocumenten niet worden voorgelegd omwille van redenen die geen afbreuk doen aan de vervolgingsvrees in het land van herkomst.³⁸ Wat betreft de beslissing zal het niet volstaan om louter te motiveren dat de identiteit niet voldoende is aangetoond. Een motivering van een weigeringsbeslissing kan zich in België bijvoorbeeld niet enkel beperken tot het motief dat een vervalst identiteitsdocument werd neergelegd (fraus omnia corrumpit). Uit de motivering van de beslissing zal men in principe ook steeds kunnen afleiden waarom de persoon niet kan overtuigen dat hij nood heeft aan internationale bescherming.

3.2.2 Voor de terugkeer van afgewezen asielzoekers

Wat zijn de potentiële beslissingen die kunnen worden genomen door de bevoegde autoriteiten wanneer de identiteit al dan niet kon worden vastgesteld? Heeft het resultaat van de identificatie een impact op de beslissing tot gedwongen terugkeer?

Het is evident dat wanneer een persoon niet kon worden geïdentificeerd als een onderdaan van een bepaald land van herkomst hij niet zal kunnen worden teruggestuurd. Wat onder “identificatie” dient te worden begrepen kan verschillen. Voor sommige herkomstlanden kan het volstaan om de nationaliteit vast te stellen, zonder hierbij zicht te hebben op alle identiteitsgegevens. Dit is echter eerder uitzonderlijk, de meeste herkomstlanden wensen een identificatie waarbij men zicht heeft op de nationaliteit, naam, voornaam en geboortedatum, alvorens men een laissez-passer aflevert. Voor een aantal landen zal de vereiste van exacte geboortedatum minder strikt zijn omdat hieromtrent onduidelijkheid kan zijn. Andere landen willen ook de regio van herkomst kennen omdat een vergelijking van de identiteitsgegevens met lokale registers anders niet mogelijk is. In nog andere gevallen zal het land van herkomst ook duidelijkheid wensen over het adres in het land van herkomst, of de naam van de ouders alvorens zij overgaan tot het afleveren van een doorlaatbewijs. Deze bijkomende identificatiegegevens zullen vooral gevraagd worden door landen met een grote diaspora.³⁹

Indien de persoon in irregulier verblijf niet kan worden geïdentificeerd door de Dienst

³⁸ Bijvoorbeeld omdat de betrokkene zonder documenten naar België is gekomen en er geen contact mogelijk is met mensen in het land van herkomst die eventueel documenten zouden kunnen overmaken.

³⁹ Bron interview met Dhr. VERBAUWHEDE, Geert, diensthoofd Dienst Identificatie en Verwijdering (DVZ).

Vreemdelingenzaken of indien de identificatie niet wordt bevestigd door het land van herkomst en er geen doorlaatbewijs kan worden afgeleverd dient de betrokkene te worden vrijgelaten. Dit betekent echter niet dat de personen wordt toegelaten om op het grondgebied te verblijven. Hij zal in irregulier verblijf blijven en er zal van hem worden verwacht om op eigen kracht het grondgebied te verlaten (bevel om het grondgebied te verlaten). Het is ook mogelijk dat de persoon niet kan worden geïdentificeerd binnen de wettelijk bepaalde vasthoudingstermijnen⁴⁰. In dit geval zal de betrokkene eveneens dienen te worden in vrijheid gesteld. Recentelijk is de cel CID gestart met een betere opvolging van identificatiedossiers na vrijlating uit een gesloten centrum (post-identificatie). Indien DVZ vanwege de buitenlandse overheden een positief antwoord ontvangt nadat de vreemdeling werd vrijgelaten, zal in het dossier nagegaan worden in hoeverre de vreemdeling nog steeds in onregelmatig verblijf is, zodat eventueel de terugkeer alsnog kan plaatsvinden.⁴¹

Zijn de resultaten van het identificatieonderzoek tijdens de asielprocedure beschikbaar voor de voorbereiding van de gedwongen terugkeer?

Ja, in het geval de te repatriëren persoon een afgewezen asielzoeker betreft zal het asioldossier van de betrokkene worden geconsulteerd door de DVZ (cel CID of cel DID indien de persoon zich in de gevangenis bevindt). Hierbij zal er worden nagegaan welke identiteitsstukken betrokkene in het kader van zijn asielaanvraag heeft aangebracht en zal de motivering van de asielbeslissing; alsook het eventuele arrest van de beroepsinstantie worden doorgenomen.

Zo, ja: gelieve te beschrijven welke bijkomende stappen er nog nodig kunnen zijn vooraleer het land van herkomst bereid is om in te stemmen met de terugkeer.

Zoals reeds hoger aangehaald zal aan het land van herkomst niet worden vermeld dat de terug te nemen persoon een afgewezen asielzoeker betreft. Dit om te voorkomen dat betrokkene in de problemen zou komen omdat het land van herkomst hem de asielaanvraag kwalijk neemt.

Na de identificatie door de cel CID zal er contact worden opgenomen met de bevoegde diplomatieke, consulaire of migratieoverheden in België of in het land van herkomst met het oog op het bekomen van een reisdocument. Afhankelijk van het specifieke herkomstland zullen er pasfoto's, vingerafdrukken en/of een vragenlijst worden overgemaakt. In ongeveer de helft van de gevallen zal er een interview worden georganiseerd met de consulaire of diplomatieke vertegenwoordiger van het herkomstland. De diplomatieke vertegenwoordigers zijn echter wel terughoudend om in de gevangenis interviews af te nemen.⁴² Na de validatie van de identiteit door de vertegenwoordiger van het land van herkomst kan de specifieke terugnameprocedure worden opgestart (EU of Benelux readmissieakkoorden, Memorandum of Understanding, administratief akkoord,...)

⁴⁰ Cfr. Artikel 7 van de Vreemdelingenwet bedraagt de maximale opsluitingstermijn vijf maanden, in gevallen van openbare orde bedraagt de maximale vasthoudingstermijn acht maanden.

⁴¹ Bron: Activiteitenverslag DVZ, 2011, p.155.

⁴² Bron interview met Mevr. JACQUEMIN, M., diensthoofd identificatie opgesloten (DID), dd. 29 aug. 2012.

Deel 4

Conclusies

Met betrekking de doelstellingen van deze focus-studie, welke conclusies kunnen er worden geformuleerd uit de bevindingen? Wat is de relevantie van de bevindingen voor (nationale of Europese) beleidsmakers?

Identificatieproblematiek in het kader van het verzoek tot internationale bescherming:

In België wordt in de database van de centrale asielinstantie CGVS niet geregistreerd of de asielzoeker al dan niet identiteitsstukken voorlegt in het kader van zijn asielprocedure; bijgevolg zijn er geen statistische gegevens hieromtrent beschikbaar.

In België is er geen uitgebreid onderzoek naar de identiteit voorafgaand aan de behandeling van de asielaanvraag. Bij de registratie van de asielaanvraag worden er wel systematisch vingerafdrukken genomen. Ook wordt de asielzoeker gevraagd om, indien mogelijk, identiteitsdocumenten voor te leggen. Hoewel de asielzoeker volgens de Belgische regelgeving ertoe verplicht is om de identiteitsstukken waarover hij beschikt voor te leggen, worden er in België in het kader van het verzoek tot internationale bescherming meestal echter geen officiële reis- of identiteitsdocumenten voorgelegd. De asielzoekers uit de Balkan vormen hierbij een uitzondering. Regelmatig worden er door de asielzoekers wel andere documenten aangebracht die indicaties verschaffen over de identiteit, zoals een geboorteakte, een rijbewijs of kopies van identiteitsdocumenten.

De asielzoekers verklaren meestal dat ze niet in de mogelijkheid verkeren om hun officiële reis- en identiteitsdocumenten voor te leggen. Uit dit onderzoek blijkt dat, met uitzondering van een aantal specifieke herkomstlanden, hier echter dikwijls weinig geloof aan kan worden gehecht. Het feit dat de officiële reis- en identiteitsdocumenten vaak worden achtergehouden door de asielzoekers betekent echter nog niet dat er door asielzoekers uit de meeste herkomstlanden veel identiteitsfraude zou worden gepleegd. De voornaamste reden waarom de officiële reis- en identiteitsdocumenten niet worden voorgelegd zou eerder liggen in het feit dat de asielzoekers worden aangeraden om deze documenten niet voor te leggen of te vernietigen. Dit onder meer om de identificatie in het kader van eventuele gedwongen terugkeer te bemoeilijken. Hoewel er dus voor de meeste landen geen duidelijke indicaties zijn van identiteitsfraude op grote schaal wordt er voor een aantal belangrijke herkomstlanden (bvb. Afghanistan, Irak) wel relatief veel herkomstfraude en leeftijdsfraude vastgesteld. Het onderzoek in deze asielaanvragen zal zich dan ook vooral op de identiteitsaspecten, nationaliteit en herkomst toespitsen en zoals steeds op de vraag of er nood is aan internationale bescherming.

In het kader van het onderzoek van de asielaanvraag zullen identiteitsdocumenten slechts eerder uitzonderlijk worden onderworpen aan een authenticiteitsonderzoek. De identiteitsdocumenten zullen in principe op zich immers geen informatie verschaffen over de vervolgingsvrees of omtrent het risico op het lijden op ernstige schade. Bovendien wordt aan documenten (ter staving van de identiteit of ter staving van de vervolgingsvrees) geen absolute bewijswaarde toegekend. De documenten worden in het kader van de asielaanvraag steeds beoordeeld in het licht van de afgelegde verklaringen en de informatie over het land van herkomst. Het interview van de asielzoeker is dan ook duidelijk het belangrijkste instrument om alle aspecten van de asielaanvraag, waaronder de identiteit en herkomst te beoordelen. Vingerafdrukken worden standaard afgenomen maar dienen eerder om te bepalen

welke lidstaat verantwoordelijk is voor de behandeling van de asielaanvraag. Taalanalyse en visuele fotovergelijking worden slechts uitzonderlijk toegepast voor de identificatie van asielzoekers. Meer geavanceerde technieken zoals DNA-analyse of iris-scans worden niet toegepast in het kader van de identificatie van asielzoekers in België.

Identificatieproblematiek in het kader van de gedwongen terugkeer van afgewezen asielzoekers

Ook wat betreft de identificatie in het kader van gedwongen terugkeer van asielzoekers zijn er grote verschillen voor elk herkomstland. Zo zijn er verschillen in welke documenten de landen van herkomst als een geldig reisdocument beschouwen. Wanneer de betrokkene niet over een geldig reisdocument beschikt om de gedwongen terugkeer te organiseren zal een doorlaatbewijs (laissez-passer) dienen te worden bekomen. Afhankelijk van het herkomstland zullen er specifieke voorwaarden gelden ten aanzien van de identificatie, vooraleer een laissez-passer zal worden afgeleverd. In de praktijk zal het er voor de identificatiebureaus van de DVZ (CID en DID) er op neer komen om de bevoegde diplomatieke of consulaire overheden van het land van herkomst te overtuigen van de identiteit van de persoon in onregelmatig verblijf in België. Ook hier zijn er verschillen voor elk herkomstland, waarbij het in uitzonderlijke gevallen kan volstaan om de nationaliteit aan te tonen, terwijl andere herkomstlanden een erg gedetailleerde identificatie zullen eisen vooraleer ze een doorlaatbewijs afleveren. Welke documenten de landen van herkomst in dit verband zullen aanvaarden ter staving van de identiteit is opnieuw verschillend voor elk herkomstland; maar documenten met identiteitsgegevens zijn hoe dan ook een belangrijk overtuigingselement ten aanzien van een ambassade of een consulaat.

Zoals uiteengezet in dit rapport is het belangrijk om op te merken dat een afgewezen asielzoeker in eerste instantie in België een bevel zal krijgen om het grondgebied te verlaten. Slechts een beperkt aantal afgewezen asielzoekers zal effectief worden opgepakt en vastgehouden en geïdentificeerd met het oog op gedwongen verwijdering. Verder is het ook zo dat alle personen in onregelmatig verblijf die worden opgepakt met het oog op gedwongen verwijdering niet noodzakelijk afgewezen asielzoekers betreffen. Specifiek voor wat betreft de categorie van afgewezen asielzoekers zal de identificatie in principe iets vlotter verlopen omwille van de informatie en eventuele identiteitsstukken die aanwezig zijn in het asioldossier. Aan de landen van herkomst zal echter niet worden meegedeeld dat de betrokkene een afgewezen asielzoeker betreft. Het is ook belangrijk om op te merken dat een succesvolle identificatie nog niet noodzakelijk impliceert dat de betrokkene zal kunnen worden teruggestuurd. Voor de betrokkene dient immers tijdig een reisdocument of laissez-passer te worden bekomen en de effectieve terugkeer kan omwille van tal van redenen (praktische redenen, beslissing in beroepsprocedure,..) niet mogelijk blijken. Algemeen kan gesteld worden dat de reden waarom een gedwongen terugkeer niet kan worden uitgevoerd meestal ligt in de gebrekkige medewerking van de betrokkene zelf; wat zich vertaalt in het achterhouden of vernietigen van documenten, het afleggen van valse verklaringen omtrent de identiteit, het verbale en fysieke verzet bij een terugkeer, enz.. Daarnaast verloopt de samenwerking voor wat betreft de identificatie en het afleveren van laissez-passers met een aantal landen van herkomst ook niet optimaal. Verder zijn er veelal technische obstakels in de landen van herkomst (geen betrouwbare databanken of registers in landen van herkomst) alsook operationele beperkingen in België (plaatsen in gesloten centra, beperkte middelen,..) die de identificatie kunnen bemoeilijken.

De identificatietechnieken die het meest (succesvol) worden toegepast door de DVZ bij de identificatie in het kader van de gedwongen terugkeer van afgewezen asielzoekers zijn de afname van vingerafdrukken, het interview van de betrokkene en de analyse van de beschikbare administratieve informatie en documenten. Voor de diplomatieke vertegenwoordiging van het land van herkomst zal in veel gevallen (met uitzondering voor de

personen in de gevangenis) een interview een belangrijk instrument zijn in het kader van de validatie van de identificatie door de DVZ.

Aanbevelingen:

Hoewel de opdracht voor het CGVS bij de behandeling van de asielaanvraag fundamenteel verschillend is van de opdracht van de DVZ in het kader van de gedwongen terugkeer van afgewezen asielzoekers zou de samenwerking tussen beide instanties met betrekking tot de identificatie verder kunnen worden geoptimaliseerd, bijvoorbeeld door het organiseren van specifieke overlegvergaderingen. Het voorleggen van identiteitsdocumenten en de controle van de verklaringen aangaande de identiteit zijn misschien niet steeds noodzakelijk in het kader van de beoordeling van de nood aan internationale bescherming. Toch zou er voor een aantal herkomstlanden in het kader van de asielprocedure wat meer kunnen worden aangedrongen dat de asielzoeker zijn (officiële) reis- of identiteitsstukken voorlegt. Conform de Belgische en Europese regelgeving is de asielzoeker immers verplicht om alle stukken waarover hij beschikt ter staving van zijn identiteit en asielrelaas voor te leggen. De verklaringen die worden aangehaald door asielzoekers waarom deze documenten niet kunnen worden voorgelegd zijn daarenboven niet altijd even overtuigend. In dit verband kan ook gewezen worden op de wetsaanpassing die momenteel wordt voorbereid ter omzetting van artikel 4 punt 5 van de asielkwalificatierichtlijn 2011/95/EU. Hierbij zal in de vreemdelingenwet worden aangegeven dat de asielzoeker zo spoedig mogelijk alle elementen ter staving van zijn asielaanvraag dient aan te brengen. Ook worden de cumulatieve voorwaarden waaraan de asielzoeker dient te voldoen indien hij bepaalde van zijn verklaringen niet aantoot met stukken of bewijzen in de wet opgesomd. Deze wetswijziging zou als basis kunnen dienen voor concrete richtlijnen met betrekking tot het gehoor en de motivering van de asielbeslissing aangaande het voorleggen van identiteitsstukken.

Een automatische koppeling tussen het asieldossier en andere verblijfsprocedures, zoals bijvoorbeeld een regularisatiedossier (9bis of 9ter), zo nuttig kunnen zijn voor wat betreft de identificatieproblematiek. In theorie kan eenzelfde persoon momenteel andere identiteitsstukken of verklaringen aanbrengen in het kader van deze parallelle of opeenvolgende procedures, ook omdat enkel in het kader van de asielprocedure vingerafdrukken worden afgenomen. Gelet op de bestaande interactie tussen de verschillende asiel- en migratieprocedures is het aangewezen te onderzoeken op welke wijze de wisselwerking tussen deze procedures kan worden geoptimaliseerd. Dit met het oog op het inbouwen van verdere hefboomen om de asielzoeker of migrant aan te zetten tot het voorleggen van reis- en/of identiteitsdocumenten

Er zijn grote verwachtingen ten aanzien van de mogelijkheden die het VIS kan bieden in het kader van de identificatie van asielzoekers en afgewezen asielzoekers. Experts zijn er immers van overtuigd dat een aanzienlijk aantal asielzoekers voor de reis naar Europa gebruik maken van hun eigen reisdocumenten. Het is belangrijk dat er op nationaal vlak voldoende middelen worden vrijgemaakt voor een snelle en goede technische, regelgevende en operationele implicatie van het VIS.

Het is uiteraard ook aangewezen dat er blijvend wordt geïnvesteerd in best practices, zoals de pre-identificatie, waarbij de identificatie wordt opgestart voorafgaand aan de vasthouding van personen en de opsluitingsduur op die manier kan worden beperkt (SEFOR).

Tot slot is het met het oog op de identificatie in het kader van de gedwongen terugkeer

uiteraard belangrijk om een vlotte samenwerking te verzekeren met de landen van herkomst voor wat betreft de identificatie, het afleveren van doorlaatbewijzen en de verwijdering. Waar mogelijk is het aangewezen om concrete afspraken vast te leggen in Europese, multilaterale (Benelux) of bilaterale akkoorden. De inspanningen inzake identificatie door de DVZ kunnen immers worden tenietgedaan indien betrokkene naderhand niet kan worden verwijderd omdat bijvoorbeeld geen laissez-passer werd afgeleverd. In het bijzonder wat betreft de identificatie van personen die zich in de gevangenis bevinden is er nog veel marge voor een verbeterde samenwerking met de diplomatieke vertegenwoordiging van de landen van herkomst.